

KARTA WYBRANYCH WZORÓW I STAŁYCH FIZYKOCHEMICZNYCH PRÓBNA MATURA Z OPERONEM

Fizyka

Kinematyka	Dynamika	Siła ciężkości, siła sprężystości i siła tarcia	
prędkość	$\vec{p} = m \cdot \vec{v}$	prawo powszechnego ciężarzenia	$F_g = G \frac{m_1 \cdot m_2}{r^2}$
przyspieszenie	$\frac{\Delta \vec{p}}{\Delta t} = \vec{F}; \vec{a} = \frac{\vec{F}}{m}$	natężenie pola grawitacyjnego	$\vec{\gamma} = \frac{\vec{F}_g}{m}$
prędkość kątowa	$M = F \cdot r \cdot \sin \langle \vec{r}; \vec{F} \rangle$	energia potencjalna grawitacji	$E_p = -G \frac{m_1 \cdot m_2}{r}$
prędkość w ruchu po okręgu	$I = \sum_{i=1}^n m_i \cdot r_i^2$	zmiana energii potencjalnej grawitacji na małych wysokościach	$\Delta E_p = m \cdot g \cdot \Delta h$
przyspieszenie dośrodkowe	$J = m \cdot v \cdot r \cdot \sin \langle \vec{r}; \vec{v} \rangle$	prędkości kosmiczne (dla Ziemi)	$v_1 = \sqrt{\frac{G \cdot M_Z}{R_Z}} = 7,9 \frac{\text{km}}{\text{s}}$ $v_{11} = \sqrt{\frac{2 \cdot G \cdot M_Z}{R_Z}} = 11,2 \frac{\text{km}}{\text{s}}$
przyspieszenie kątowe	$J = I \cdot \omega$	III prawo Keplera	$\frac{T_1^2}{R_1^3} = \frac{T_2^2}{R_2^3} = \text{const}$
przyspieszenie styczne	$\frac{\Delta J}{\Delta t} = M; \varepsilon = \frac{M}{I}$	siła sprężystości	$\vec{F}_s = -k \cdot \vec{x}$
prędkość w prostoliniowym ruchu jednostajnie zmiennym	$W = F \cdot s \cdot \cos \langle \vec{F}; \Delta \vec{x} \rangle$	energia potencjalna sprężystości	$E_{\text{pot}} = \frac{1}{2} k \cdot x^2$
droga w prostoliniowym ruchu jednostajnie zmiennym	$P = \frac{\Delta W}{\Delta t}$	siła tarcia kinetycznego	$T_k = \mu_k \cdot F_N$
	$E_{\text{kin}} = \frac{1}{2} m \cdot v^2$	siła tarcia statycznego	$T_s \leq \mu_s \cdot F_N$
	$E_{\text{kin}} = \frac{1}{2} I \cdot \omega^2$		

Przedrostki													
mnożnik	10 ¹²	10 ⁹	10 ⁶	10 ³	10 ²	10 ¹	10 ⁰	10 ⁻¹	10 ⁻²	10 ⁻³	10 ⁻⁶	10 ⁻⁹	10 ⁻¹²
przedrostek	tera	giga	mega	kilo	hekto	deka	centy	decy	centy	mili	mikro	nano	piko
oznaczenie	T	G	M	k	h	da	c	d	c	m	μ	n	p

Drgania i fale	
ruch harmoniczny	$x(t) = A \cdot \sin(\omega t + \varphi)$ $v(t) = A \cdot \omega \cdot \cos(\omega t + \varphi)$ $a(t) = -A \cdot \omega^2 \cdot \sin(\omega t + \varphi)$
okres drgań masy na sprężynie i wahadła matematycznego	$T = 2\pi \sqrt{\frac{m}{k}}; T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g}}$
częstotliwość i długość fali	$f = \frac{1}{T}; \lambda = v \cdot T$
załamanie fali	$\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{v_1}{v_2} = \frac{n_2}{n_1}$
siatka dyfrakcyjna	$n \cdot \lambda = d \cdot \sin \alpha$
efekt Dopplera	$f = f_{tr} \frac{v}{v \pm u_r}$

Fizyka. Poziom rozszerzony
Próbną Maturą z OPERONEM

Elektrostatyka		Termodynamika		Pole magnetyczne	
prawo Coulomba	$F = k \frac{q_1 \cdot q_2}{r^2}, k = \frac{1}{4\pi \cdot \epsilon_0}$	gęstość	$\rho = \frac{m}{V}$	sila Lorentza	$F = q \cdot v \cdot B \cdot \sin \langle \vec{v}; \vec{B} \rangle$
natężenie pola	$\vec{E} = \frac{\vec{F}}{q}$	ciśnienie	$p = \frac{F}{S}$	sila elektrodynamiczna	$F = I \cdot l \cdot B \cdot \sin \langle \vec{l}; \vec{B} \rangle$
napięcie	$U = \frac{W}{q}$	zmiana ciśnienia hydrostatycznego	$\Delta p = \rho \cdot g \cdot \Delta h$	pole przewodnika prostoliniowego	$B = \frac{\mu_0 I \cdot I}{2\pi \cdot r}$
pole jednorodne	$U = E \cdot d$	I zasada termodynamiki	$\Delta U = Q + W$	pole pętli (w jej środku)	$B = \frac{\mu_0 I \cdot I}{2 \cdot r}$
pojemność (pojemność kondensatora płaskiego)	$C = \frac{Q}{U} \quad \left(C = \epsilon_r \epsilon_0 \frac{S}{d} \right)$	praca siły parcia	$W = -p \cdot \Delta V$	pole długiego solenoidu (zwojnicy)	$B = \mu_0 I \cdot \frac{n}{l}$
energia kondensatora	$W = \frac{1}{2} Q \cdot U = \frac{1}{2} C \cdot U^2$	ciepło właściwe	$c_w = \frac{Q}{m \cdot \Delta T}$	strumień pola magnetycznego	$\Phi = B \cdot S \cdot \cos \langle \vec{B}; \vec{S} \rangle$
Prąd elektryczny		ciepło molowe	$C = \frac{Q}{n \cdot \Delta T}$	SEM indukcji	$\mathcal{E} = -\frac{\Delta \Phi}{\Delta t}$
natężenie prądu	$I = \frac{\Delta Q}{\Delta t}$	ciepło przemiany fazowej	$Q = m \cdot L$	SEM samoindukcji	$\mathcal{E} = -L \frac{\Delta I}{\Delta t}$
moc prądu	$P = U \cdot I$	średnia energia kinetyczna ruchu postępowego cząsteczek	$E_{sr} = \frac{3}{2} k_B \cdot T$	SEM prądniczy	$\mathcal{E} = n \cdot B \cdot S \cdot \omega \cdot \sin(\omega t + \varphi)$
opór przewodnika	$R = \rho \cdot \frac{l}{S}$	równanie stanu gazu doskonałego (Clapeyrona)	$p \cdot V = n \cdot R \cdot T$	wartości skuteczne prądu przemiennego	$U_{sk} = \frac{U_{maks}}{\sqrt{2}} \quad I_{sk} = \frac{I_{maks}}{\sqrt{2}}$
prawo Ohma	$I = \frac{U}{R}$	ciepła molowe gazu doskonałego	$C_p = C_v + R$	transformator	$\frac{U_1}{U_2} = \frac{n_1}{n_2} = \frac{I_2}{I_1}$
napięcie ogniwa	$U = \mathcal{E} - I \cdot R_w$	sprawność silnika cieplnego	$\eta = \frac{W}{Q_1} = \frac{Q_1 - Q_2}{Q_1}$		
łączenie oporników	szeregowe $R_Z = \sum_{i=1}^n R_i$ równoległe $\frac{1}{R_Z} = \sum_{i=1}^n \frac{1}{R_i}$				

Logarytmem $\log_a c$ dodatniej liczby c przy podstawie a ($a > 0$ i $a \neq 1$) nazywamy wykładnik b potęgi, do której należy podnieść podstawę a , aby otrzymać liczbę c : $\log_a c = b$ wtedy i tylko wtedy, gdy $a^b = c$.
 $\log x$ oraz $\lg x$ oznacza $\log_{10} x$
 Dla $x > 0, y > 0$ i $a > 0$ i $a \neq 1$ prawdziwa jest równość:
 $\log_a(x \cdot y) = \log_a x + \log_a y$
 Równanie kwadratowe $ax^2 + bx + c = 0$, gdzie $a \neq 0$, ma rozwiązania rzeczywiste wtedy i tylko wtedy, gdy $\Delta = b^2 - 4ac \geq 0$. Rozwiązania te wyrażają się wzorami: $x_1 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}, x_2 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}$

$$\sin \alpha = \frac{a}{c} \quad \cos \alpha = \frac{b}{c} \quad \operatorname{tg} \alpha = \frac{a}{b}$$

$$\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1 \quad a^2 + b^2 = c^2 \quad \operatorname{tg} \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha}$$

$$\cos(90^\circ - \alpha) = \sin \alpha \quad \sin(90^\circ - \alpha) = \cos \alpha$$

$$\sin(\alpha + \beta) = \sin \alpha \cos \beta + \cos \alpha \sin \beta$$

$$\cos(\alpha + \beta) = \cos \alpha \cos \beta - \sin \alpha \sin \beta$$

$$\sin(\alpha - \beta) = \sin \alpha \cos \beta - \cos \alpha \sin \beta$$

$$\cos(\alpha - \beta) = \cos \alpha \cos \beta + \sin \alpha \sin \beta$$

$$\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha$$

Fizyka. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM

x	$\log x$	x	$\log x$	x	$\log x$	x	$\log x$	x	$\log x$
0,01	-2,000	0,26	-0,585	0,51	-0,292	0,76	-0,119		
0,02	-1,699	0,27	-0,569	0,52	-0,284	0,77	-0,114		
0,03	-1,523	0,28	-0,553	0,53	-0,276	0,78	-0,108		
0,04	-1,398	0,29	-0,538	0,54	-0,268	0,79	-0,102		
0,05	-1,301	0,30	-0,523	0,55	-0,260	0,80	-0,097		
0,06	-1,222	0,31	-0,509	0,56	-0,252	0,81	-0,092		
0,07	-1,155	0,32	-0,495	0,57	-0,244	0,82	-0,086		
0,08	-1,097	0,33	-0,481	0,58	-0,237	0,83	-0,081		
0,09	-1,046	0,34	-0,469	0,59	-0,229	0,84	-0,076		
0,10	-1,000	0,35	-0,456	0,60	-0,222	0,85	-0,071		
0,11	-0,959	0,36	-0,444	0,61	-0,215	0,86	-0,066		
0,12	-0,921	0,37	-0,432	0,62	-0,208	0,87	-0,060		
0,13	-0,886	0,38	-0,420	0,63	-0,201	0,88	-0,056		
0,14	-0,854	0,39	-0,409	0,64	-0,194	0,89	-0,051		
0,15	-0,824	0,40	-0,398	0,65	-0,187	0,90	-0,046		
0,16	-0,796	0,41	-0,387	0,66	-0,180	0,91	-0,041		
0,17	-0,770	0,42	-0,377	0,67	-0,174	0,92	-0,036		
0,18	-0,745	0,43	-0,367	0,68	-0,167	0,93	-0,032		
0,19	-0,721	0,44	-0,357	0,69	-0,161	0,94	-0,027		
0,20	-0,699	0,45	-0,347	0,70	-0,155	0,95	-0,022		
0,21	-0,678	0,46	-0,337	0,71	-0,149	0,96	-0,018		
0,22	-0,658	0,47	-0,328	0,72	-0,143	0,97	-0,013		
0,23	-0,638	0,48	-0,319	0,73	-0,137	0,98	-0,009		
0,24	-0,620	0,49	-0,310	0,74	-0,131	0,99	-0,004		
0,25	-0,602	0,50	-0,301	0,75	-0,125	1,00	0,000		

α	0°	30°	45°	60°	90°
$\sin \alpha$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1
$\cos \alpha$	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0
$\operatorname{tg} \alpha$	0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	-

Fizyka współczesna

równoważność masy-energii	$E = m \cdot c^2$
energia fotonu	$E = h \cdot f = \frac{h \cdot c}{\lambda}$
Zjawisko fotoelektryczne	$h \cdot f = W + E_{k_{\max}}$
długość fali de Broglie'a	$\lambda = \frac{h}{m \cdot v}$
poziomy energetyczny atomu wodoru	$E_n = -\frac{13,6 \text{ eV}}{n^2}$
prawo Hubble'a	$v = H \cdot r$

Optyka

kąt graniczny	$\sin \alpha_{gr} = \frac{1}{n}$
kąt Brewstera	$\operatorname{tg} \alpha_B = n$
równanie soczewki, zwierciadła	$\frac{1}{f} = \frac{1}{x} + \frac{1}{y}$
soczewka	$\frac{1}{f} = \left(\frac{n_{\text{socz}}}{n_0} - 1 \right) \left(\frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} \right)$
zwierciadło kuliste	$f = \frac{R}{2}$

Stałe i jednostki fizyczne i chemiczne	
przyspieszenie ziemskie	$g = 9,81 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$
masa Ziemi	$M_Z = 5,98 \cdot 10^{24} \text{ kg}$
średni promień Ziemi	$R_Z = 6370 \text{ km}$
stała grawitacji	$G = 6,67 \cdot 10^{-11} \frac{\text{N} \cdot \text{m}^2}{\text{kg}^2}$
liczba Avogadro	$N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \frac{1}{\text{mol}}$
objętość 1 mola gazu doskonałego w warunkach normalnych	$t = 0^\circ\text{C}$ oraz $p = 1013,25 \text{ hPa}$ $V = 22,41 \frac{\text{dm}^3}{\text{mol}}$
uniwersalna stała gazowa	$R = 8,31 \frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$
stała Boltzmana	$k_B = 1,38 \cdot 10^{-23} \frac{\text{J}}{\text{K}}$
przenikalność elektryczna próżni	$\epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12} \frac{\text{C}^2}{\text{N} \cdot \text{m}^2}$
stała elektryczna	$k = \frac{1}{4\pi \cdot \epsilon_0} = 8,99 \cdot 10^9 \frac{\text{N} \cdot \text{m}^2}{\text{C}^2}$
przenikalność magnetyczna próżni	$\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7} \frac{\text{N}}{\text{A}^2}$
prędkość światła w próżni	$c = 3,00 \cdot 10^8 \frac{\text{m}}{\text{s}}$
stała Plancka	$h = 6,63 \cdot 10^{-34} \text{ J} \cdot \text{s}$
ładunek elementarny	$e = 1,60 \cdot 10^{-19} \text{ C}$
masa elektronu	$m = 9,110 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$
masa protonu	$m = 1,673 \cdot 10^{-27} \text{ kg}$
masa neutronu	$m = 1,675 \cdot 10^{-27} \text{ kg}$
jednostka masy atomowej	$1 \text{ u} = 1,661 \cdot 10^{-27} \text{ kg}$
elektronowolt	$1 \text{ eV} = 1,60 \cdot 10^{-19} \text{ J}$
stała Hubble'a	$H \approx 75 \frac{\text{km}}{\text{s} \cdot \text{Mpc}}$
parsek	$1 \text{ pc} = 3,09 \cdot 10^{16} \text{ m}$

Fizyka. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM

UKŁAD OKRESOWY PIERWIASTKÓW

18

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1 1 H wodor 1,01 2,1	4 Be beryl 9,01 1,5	21 Sc	22 Ti	23 V	24 Cr	25 Mn	26 Fe	27 Co	28 Ni	29 Cu	30 Zn	31 Ga	32 Ge	33 As	34 Se	35 Br	36 Kr
3 Li lit 6,94 1,0	12 Mg magnez 24,31 1,2	39 Y	40 Zr	41 Nb	42 Mo	43 Tc	44 Ru	45 Rh	46 Pd	47 Ag	48 Cd	49 In	50 Sn	51 Sb	52 Te	53 I	54 Xe
11 Na sód 23,00 0,9	20 Ca wapń 40,08 1,0	57 La	72 Hf	73 Ta	74 W	75 Re	76 Os	77 Ir	78 Pt	79 Au	80 Hg	81 Tl	82 Pb	83 Bi	84 Po	85 At	86 Rn
19 K potas 39,10 0,9	38 Sr stront 87,62 1,0	89 Ac	104 Rf	105 Db	106 Sg	107 Bh	108 Hs	109 Mt	110 Ds	111 Uuu	112 Uub	113 Uut	114 Uuq	115 Uuq	116 Uuh	117 Uus	118 Uuo
37 Rb rubid 85,47 0,8	88 Ra rad 226,03 0,9	* La	* La	** Ac													
55 Cs cez 132,91 0,7	87 Fr frans 223,02 0,7	*) **)															
liczba atomowa — 1 H — symbol chemiczny pierwiastka wodor — 1,01 — masa atomowa, u 2,1 — 2,1 — elektroujemność																	

Źródło: W. Miżerski, *Tabelice chemiczne*, Warszawa 2004. Masy atomowe podano z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.